

Ini Sa Igsulat Denu Si ISTÉL

Ini Denu Sa Libelu Istél

Si Istél sa sebaen bayi Hudiyu mig-ugpà diyà Babiloniya egoh sa medoo etaw Hudiyu neuwit dutu. Danà sa uyot i Nemula, sinawa i Istél sa datù anè mealukan sa medoo Hudiyu.

Apiya di pa endà duen sa ngadan i Nemula diyà siini libelu, metulengan ta si Nemula sa épê sa langun tanà owoy meketuu ma sa langun uyot di. Owoy iya ma sa mehaa ta dini, migtaban sa etaw Hudiyu diyà sa medoo kuntelà da danà sa kepangunut sa sebaen daa etaw diyà sa uyot i Nemula. Taman ini egoh di, egpistawan sa medoo etaw Hudiyu doo uman palay sa egoh i Nemula mig-aluk kenagda danà sa binaelan i Istél. Iya ma sa egoh da egbasa siini libelu.

Ini Sa Egoh I Datù Asuliyu Owoy Si Booy Basti Migbael Dakel Pista

1 ¹Na, ini sa medoo nebaelan egoh i Asuliyu migkedatù. Magatus duwa pulù owoy pitu gepelubinsiya nesakupan sa kedatuan di kedu diyà sa tanà Indiya taman diyà sa tanà Itiyopiya. ²Egoh iya, diyà sa menuwa Susa sa metolol bangkù i Datù Asuliyu owoy sa metolol dalesan di.

³Na, egoh sa ketelu di gepalay migkedatù, binaelan di sa dakel pista atang diyà sa medoo ginelal di ulu-ulu owoy diyà sa medoo salu di. Igsasà di ma sa medoo ulu-ulu sundalu di diyà sa tanà Pélsiya owoy diyà sa tanà Midiya, owoy miglenged

ma sa medoo datù owoy sa medoo ulu-ulu kedu diyà sa medoo pelubinsiya nesakupan sa kedatuan di. ⁴Taman enem gebulan sa lugay iya wé pista, enù ka igpehaa di diyà kenagda sa dakel kekawasaan di owoy sa dakel egkegaga di owoy sa ketolol sa kedatuan di ma.

⁵Na, egoh di neubus iya wé pista, mig-uman dema egpista sa datù atang diyà sa langun etaw diyà sa menuwa Susa, iling ka dakel etaw ataw ka lagdà etaw. Taman pitu agdaw sa lugay iya wé pista diyà sa duwangen sa metolol dalesan sa datù. ⁶Metolol iya wé kenà di migbael pista, enù ka duen sa medoo tila mebulà owoy

dinggung sa umbay-umbay pinolot sa tinali inay lino owoy melugtem sa kelalegaan di. Igpahek sa tising pilak diyà sa bugsud malmol kenà di binitin sa tali melugtem kelalegaan igpolot sa tila mebulà pinesodoysodoy. Duen ma sa medoo bangkù bulawan owoy pilak diyà sa saeg sineseletslet sa malmol owoy sa pélas owoy sa medoo mapulù batu. ⁷Initis sa medoo inemen diyà sa medoo nesetigesa palas tabù bulawan, owoy egkesesetugdug sa wain sa datù enù ka iya sa ungayà di. ⁸Endà duen taman sa kedoo wain eg-inemen da, enù ka inikagiyan sa datù sa medoo tegemengana wain diyà sa metolol dalesan di anì ibegay da sumalà dé sa ungayà sa medoo etaw.

⁹Na, egoh iya, migbael ma pista sa sawa di si Booy Basti atang diyà sa medoo bayi diyà sa metolol dalesan i Datù Asuliyu.

**Ini Sa Egoh I Booy Basti Endà
Migpangunut Diyà Si
Datù Asuliyu**

¹⁰Na, egoh di neuma dé sa kepitu di agdaw sa pista, egkeanggan dé sa datù danà di mig-inem wain. Agulé sinugù di sa pitu egsugùsuguen di egpekelugsok kenagdi. Iya sa ngadan da si Mahuman, si Basata, si Halbona, si Bagata, si Abgata, si Sital owoy si Kalekas.

¹¹Sinugù di kagda anì uwiten da diyà sa taengan di Booy Basti i migsudong sa sudong booy anì hauwen sa medoo etaw owoy sa medoo ulu-ulu sa ketolol di, enù ka kagdi sa bayi tigtu metolol.

¹²Dodoo egoh da migtulon sa ungayà sa datù, mig-eked egpangunut Booy Basti i. Huenan di, migkeedup pedu sa datù owoy tigtu egbulit.

¹³Agulé mig-ikagi sa datù diyà sa medoo salu di neketiig sa uledin da, enù ka iya sa adat di takà eg-igsà diyà kenagda sa mepion baelan di. ¹⁴Iya ngadan sa pitu ulu-ulu diyà sa tanà Pélsiya owoy tanà Midiya, si Kalesina, si Sital, si Ademata, si Talesis, si Malés, si Malesana owoy si Mamukan. Kagda tigtu salu sa datù. ¹⁵Inigsaan di kagda, guwaen di, “Enù di ya, diyà sa uledin ta, ngadan sa mepion baelan ta diyà si Booy Basti danà di endà migpangunut diyà sa igsugù ku sa igsugkow sa medoo egsugùsuguen ku diyà kenagdi?”

¹⁶Agulé mig-ikagi Mamukan i diyà sa datù owoy diyà sa medoo ulu-ulu dahiya, guwaen di, “Beken sa datù daa sa kenà i Booy Basti neketipay, dodoo pineumàumaan di ma doo sa medoo ulu-ulu, lapeg sa langun maama eg-ugpà diyà siini uwang tanà nesakupan sa kedatuan i Datù Asuliyu.

¹⁷Medineg sa langun bayi sa lalag sa binaelan siini booy,

huenan di peumàumaan da ma sa sawa da. Umikagi da, guwaen da, 'Peangayen i Datù Asuliyu hedem Booy Basti i diyà sa taengan di, dodoo mig-eked polo.' 18Ini egoh di amuk mekedineg sa medoo bayi diyà Pélsiya owoy diyà Midiya denu sa binaelan sa booy, umiling da ma enù ka endà ma umadat da diyà sa sawa da. Huenan di, endà duen taman sa kesebulitay diyà sa nesakupan sa kedatuan ko. 19Amuk mebaluy diyà keniko, o Datù, bael ka sa sebaen sugù anì endà dé mebaluy di meketaeng Basti i diyà keniko taman melugay. Sulati ko iya wé iling sa sebaen uledin diyà sa medoo tegePélsiya owoy tegeMidiya anì endà dé mepelumanan di. Agulé begayi ko sa gelal di diyà sa liyu bayi uman pa mepion diyà kenagdi. 20Amuk ipetiig sa igsugù ko diyà sa nesakupan sa kedatuan ko, apiya di pa melabel, meadatan doo sa langun bayi sa sawa da, iling ka datù ataw ka pubeli."

21Hê, netuuwan sa datù owoy sa medoo ulu-ulu diyà iya wé inikagi i Mamukan, owoy migpangunut ma sa datù. 22Aglulé pineuwitan di surat sa langun pelubinsiya nesakupan sa kedatuan di, owoy pineukit di diyà sa munoy kagi sa medoo balangan etaw eg-ugpà dahiya. Iya sa kagi diyà sa surat, guwaen di, "Mepion amuk

uman sebaen maama, kagdi sa kaunutan diyà sa hagdi malayan."

Ini Sa Egoh I Istél Nebaluy Booy

2 1Na, egoh di neonoh dé sa kebulit i Datù Asuliyu, pinenemdem di Basti i owoy sa binaelan di, owoy nepenemdem di ma sa uledin binaelan di denu si Basti. 2Huenan di, mig-ikagi sa medoo egsugù-suguen di egpekelugsok kenagdi, guwaen da, "O Datù, mepion amuk pepengaa ki sa medoo metolol kenogon diyà siini nesakupan kedatuan ko. 3Hemili ka sa medoo kaunutan diyà sa uman sebaen pelubinsiya nesakupan sa kedatuan ko anì uwiten da sa langun kenogon metolol diyà sa dalesan atang kenà sa medoo bayi dahini diyà sa menuwa Susa. Peipati ko kagda diyà si Higay sa sinaligan ko tegeipat sa medoo bayi, owoy sugui ko ma anì begayan di kagda sa medoo gamiten da egpelanilah-lanih. 4Aglulé sa kenogon tigtu meiyapan ko, iya sa sambii ko diyà si Basti sa mebaluy booy dema." Hê, netuuwan sa datù diyà sa inikagi da diyà kenagdi, huenan di pinangunutan di.

5Na, duen sa etaw Hudiyu eg-ugpà diyà sa menuwa Susa. Iya sa ngadan di si Maldékiyu, owoy sa emà di si Hayél, owoy sa bébê di si Simayi anak i Kis

owoy tugod i Bénhamin. ⁶Egoh i Datù Nabokonosol tegeBabiloniya migsigkem si Datù Hoakim tegeHuda owoy sa medoo etaw di diyà menuwa Hélusalém anì mekeangay da diyà sa tanà Babiloniya, nekelapeg ma nekeunut sa tupù i Maldékiyu. ⁷Na, duen sa metolol kenogon anak momò di, owoy inipat di lagà sa keipat di sa hagdi munoy anak enù ka nematay dé sa lukes di. Iya sa ngadan di diyà sa kagi Hibelu si Hadasa owoy pinengadanan da ma si Istél.

⁸Na, egoh di nebaelan dé sa igsugù sa datù denu sa metolol kenogon, medoo sa kenogon inuwit da diyà sa dalesan sa datù diyà sa menuwa Susa, owoy nekelapeg ma Istél i. Igpeipat di kagda diyà si Higay sa sinaligan sa datù atung tegeipat sa medoo bayi. ⁹Netuuwan Higay i diyà si Istél owoy mepion ma sa keadat di diyà kenagdi. Huenan di, binegayan di sa mepion kaenen owoy sa medoo eggamiten egpelanihlanih. Owoy binegayan di ma sa pitu bayi egsugùsuguen kedu diyà sa metolol dalesan sa datù, owoy pineugpà di ma diyà sa tigtu mepion bilik lapeg sa medoo egsugùsuguen di.

¹⁰Na, endà tinulon i Istél duu amuk etaw Hudiyu kagdi i, enù ka hinawidan i Maldékiyu. ¹¹Uman agdaw

takà eg-ipanawpanaw Maldékiyu i medapag diyà sa duwangen sa dalesan kenà sa medoo bayi eg-ugpà anì metiigan di sa denu si Istél owoy sa egkebaelan di.

¹²Na, iya sa adat da endà mebaluy di tumaeng sa medoo kenogon diyà si Datù Asuliyu amuk endà pelà nekeuma di segepalay sa lugay da egpelanihlanih. Taman enem gebulan sa lugay da lumulowon sa lawa da sa lana igpelanih lawa, agulé taman enem gebulan ma sa lugay da lumulow sa lana mepion ngadeg. ¹³Amuk endà pelà egkeuma sa egoh sa kenogon tumaeng diyà sa datù, igbegay da diyà kenagdi sa ginis ataw ka imu-imu egkeiyapan di iluhub amuk tumaeng diyà sa datù. ¹⁴Agulé umangay sa kenogon diyà sa datù amuk sumigep. Hê, amuk umenaw simag, uwiten da dé diyà sa keduwa dalesan atang kenà sa medoo sawa sa datù. Iya sa sinaligan sa datù atung tegeipat sa medoo sawa di si Sayagas. Endà mebaluy di mekepeiges pelikù sa bayi umangay diyà sa datù liyu daa amuk ingadanan di tayu sa bayi egkeiyapan di. ¹⁵Na, netuuwan sa langun etaw eghaa si Istél. Hê, egoh di neuma dé sa agdaw egoh di mangay tumaeng diyà sa datù, iya daa sa igluhub di sa ginis

igsugù i Higay sa sinaligan sa datù tegeipat sa medoo bayi.^a 16Hê, ighated da Istél i eg-angay diyà si Datù Asuliyu diyà sa metolol dalesan di egoh di neuma dé sa bulan pinengadanan da Tébet sa kesepulù di gebulan diyà sa kepitu di gepalay sa lugay di migkedatù. 17Na, uman pa sa kekeiyap sa datù diyà si Istél kedu diyà sa kekeiyap di sa medoo liyu bayi, owoy uman pa egketuuwan diyà kenagdi kedu diyà sa medoo liyu kenogon. Huenan di, igpesudong di diyà kenagdi sa sudong bulawan enù ka ginelal di booy Istél i sa nekesambì diyà si Basti. 18Agulé binaelan sa datù sa dakel pista anì ipetiig di sa egoh i Istél ginelal di booy, owoy igsasà di sa langun salu di owoy sa medoo egsugùsuguen di. Owoy binaelan di sa mapulù agdaw^b diyà sa nesakupan kedatuan di, owoy duen ma sa medoo igbegay di uloy enù ka iya adat sa datù.

Ini Sa Egoh I Maldékiyu Mig-aluk Sa Datù

19Na, egoh sa medoo kenogon egkesetipon sa keduwa di gulê,^c nebaluy dé kaunutan Maldékiyu i diyà sa metolol dalesan sa datù. 20Dodoo egoh iya, tapay doo endà egtulonen i Istél duu sa keetawan di enù ka iya sa igsasà i Maldékiyu diyà kenagdi, owoy tapay doo migpangunut diyà kenagdi lagà sa binaelan di egoh di batà pelà.

21Na, egoh iya egoh i Maldékiyu sa sebaen kaunutan diyà sa metolol dalesan sa datù, duen sa duwa egsugùsuguen tegebantay bengawan sa bilik sa datù. Iya sa ngadan da si Bigtan owoy si Tilis. Hê, egbulitan da Datù Asuliyu i owoy egpenemdemen da mimatay. 22Na, egoh i Maldékiyu neketiig iya wé, tinulon di diyà si Booy Istél. Agulé tinulon i Istél ma diyà sa datù sa dinineg di diyà si Maldékiyu. 23Huenan di, igpeigsà sa datù amuk tigtu tuu iya wé. Agulé egoh di neketiig tigtu tuu, igpebitin^d di Bigtan i

^a 2:15 Duen ma diyà sa kagi Hibelu, guwaen di, “Si Istél sa anak i Abihaél momò i Maldékiyu owoy linomò i Maldékiyu Istél i lagà sa hagdi tigtu anak.”

^b 2:18 Mebaluy ma guwaen di, “pinesabuh di pelà egpebayad sa medoo etaw sa buwis.”

^c 2:19 Endà netiigan ta duu sa pesuwan di egkesetipon sa medoo kenogon sa keduwa di gulê.

^d 2:23 Iya sa adat da egoh anay seloken da sa etaw diyà sa bugsud inideban anì mematay.

owoy si Tilis. Agulé igpesulat sa datù sa gugud denu iya wé diyà sa libelu denu sa kedatuan di.

**Ini Sa Egoh I Haman
Egpenemdem Mimatay Sa
Medoo Hudiyu**

3 ¹Na, egoh di nelugaylugay dé, pinehagtaw i Datù Asuliyu sa gelal i Haman anak i Hamedata tugod i Agag anì kagdi sa tigtu ulu-ulu diyà sa medoo duma di kaunutan.

²Agulé igsugù sa datù anì lumigkued sa langun épê gelal eggalebek diyà sa metolol dalesan di anì adatan da Haman i. Dodoo si Maldékiyu, endà egligkued di enù ka endà eg-adatan di duu.

³Hê, sa medoo liyu kaunutan diyà sa metolol dalesan sa datù, mig-igsà da diyà si Maldékiyu, guwaen da, “Maen di ya takà ka egtipay sa igsugù sa datù?”

⁴Uman agdaw eg-ikagiyaen da iya wé diyà si Maldékiyu, dodoo endà egsagipaen di duu. Mig-ikagi, guwaen di, “Etaw Hudiyu a, huenan di endà lumigkued a diyà si Haman.” Hê, tinulonon da Haman i denu iya wé anì metiigan da amuk pandayaen di sa egbaelan i Maldékiyu.

⁵Agulé tigtu migbulit Haman i egoh di neketiig endà egligkued Maldékiyu i diyà sa taengan di. ⁶Huenan di, egoh i

Haman neketiig etaw Hudiyu Maldékiyu i, iya sa penemdem di beken si Maldékiyu daa sa ipeimatay di, dodoo ipeimatay di ma sa langun etaw Hudiyu eg-ugpà diyà sa nesakupan kedatuan i Datù Asuliyu.

⁷Na, egoh di neuma sa bulan Nisan sa muna bulan diyà sa kesepulù di owoy duwa gepalay sa lugay i Asuliyu migkedatù, migsugù Haman i sebunutay da anì metiigan di sa nesugat agdaw owoy bulan sa egoh di ipetuu sa penemdem di. Na, sa langun taman ginamit da egsebunutay, iya sa kepengadan da Pul diyà sa hagda kagi. Hê, iya sa nebunutan da sa kesepulù di owoy telu agdaw diyà sa kesepulù di owoy duwa gebulan sa pinengadanan da bulan Adal.

⁸Agulé mig-ikagi Haman i diyà si Datù Asuliyu, guwaen di, “Duen sa sebaen balangan etaw neketukid eg-ugpà diyà sa medoo pelubinsiya nesakupan sa kedatuan ko, owoy duen ma sa hagda munoy uledin tigesà diyà sa uledin sa medoo liyu etaw. Endà egpangunut da diyà sa medoo igsugù ko, huenan di endà mekepepion di diyà keniko amuk pandayaen ko kagda. ⁹Amuk meiyap ka, o Datù, sugui ko anì meimatayan da. Amuk baelan ko iya wé, megay a pilak sepulù ngibu

lapin^e diyà sa taguan pilak ko anì dumuen sa megastu diyà sa medoo baelan diyà sa kedatuan ko.”

10Agulé linaun sa datù sa tising di sa atung igtandà di amuk egpetuuwen di sa kagi di, owoy igbegay di diyà si Haman anak i Hamedata tugod i Agag sa egkuntelà diyà sa medoo Hudiyu. 11Hê, mig-ikagi sa datù diyà si Haman, guwaen di, “Niko doo sa pilak ko. ^f Dodoo baeli ko dé sa ungayà ko diyà siedò medoo etaw.”

12Hê, egoh di neuma sa kesepulù di owoy telu agdaw diyà sa muna bulan, igpeumow i Haman sa medoo atung tegesulat sa datù. Pinesulat di kagda anì peuwitan da sulat sa langun ulu-ulu owoy sa medoo kaunutan owoy sa medoo etaw épê gelal diyà sa medoo pelubinsiya nesakupan sa kedatuan i Datù Asuliyu, owoy pineukit di ma diyà sa hagda munoy kagi. Igpeépê di sa ngadan i Datù Asuliyu diyà sa sulat owoy tinandaan di ma sa laned tising sa datù.

13Igpéhated di sa sulat diyà sa medoo etaw atung tegesugkow

diyà sa medoo pelubinsiya nesakupan sa kedatuan di. Iya sa kagi nekesulat diyà siedò sulat, segeagdaw daa imeten imatayan sa langun etaw Hudiyu, iling ka batà ataw ka lukes lapeg sa medoo bayi owoy sa anak da, owoy tepelen ma sa medoo langun taman da. Iya sa atas di baelan iya wé amuk meuma sa kesepulù di owoy telu agdaw diyà sa kesepulù di owoy duwa gebulan sa pinengadanan da Adal.

14Siglapinay sa kalatas sinulatan igpeuwit da diyà sa langun pelubinsiya, owoy ipetiig da ma diyà sa medoo balangan etaw anì meketapay da amuk meuma iya wé agdaw di mebaelan.

15Na, danà sa igsugù sa datù, migpetéél eghated sa medoo tegesugkow iya wé kagi diyà sa langun pelubinsiya, owoy igpetiig da ma diyà sa menuwa Susa sa menuwa sa datù. Hê, ligò da eg-inem sa wain, egkeanggan Datù Asuliyu i owoy si Haman, dodoo egkegaip polo sa medoo etaw diyà sa menuwa Susa danà iya wé uledin.

^e 3:9 Egoh iya, tigtu mapulù sa lagà sa pilak da. Lagà sa telu gatus epat pulù owoy lima ngibu kakilu siini medoo pilak ibegay i Haman.

^f 3:11 Mebaluy ma iya sa kagi di, guwaen di, “Niko doo sa pilak da.” Amuk hediyu, kuwaen i Haman sa medoo pilak sa etaw Hudiyu ipeimatay di.

*Duen sa tising sa datù sa atung
igtandà di amuk egpetuuwen di sa
kagi di.
(Istél 3:10)*

**Ini Sa Egoh I Maldékiyu
Migpegeni Tabang Diyà Si Istél**

4 ¹Na, egoh i Maldékiyu neketiig denu iya wé sulat i Haman, kinisì di sa ginis di owoy migkawal sa binekas sakù owoy binuhbuan di ma abuh sa ulu di danà di tigtu nebukul. Agulé pinetaled di sa kesinegaw di egoh di eg-ipanawpanaw diyà sa menuwa. ²Dodoo neketaman daa diyà sa bengawan sa metolol dalesan sa datù, enù ka endà mebaluy di umawuh sa etaw amuk migginis daa sakù. ³Na, egoh sa medoo Hudiyu neketiig denu sa igsugù sa datù, migpetaled da egsinegaw sumalà dé sa kenà da

eg-ugpà diyà sa nesakupan sa kedatuan di. Egpeulanen da ma sa kekaen da owoy tigtu da egpehiduhidu owoy egsinegaw da ma. Medoo sa migkawal sa binekas sakù owoy mighibat da ma diyà sa kenà abuh danà da tigtu nebukul.

⁴Na, egoh i Istél tinulonon sa medoo bayi egsugùsuguen di owoy sa medoo atung egpekelugsok kenagdi denu sa binaelan i Maldékiyu, tigtu nebukul sa pedu di. Huenan di, pineuwitan di ginis Maldékiyu i anì sambian di sa sakù igginis di. Dodoo endà kinuwa i Maldékiyu duu. ⁵Agulé igpeumow i Istél Hatak i sa sebaen egpekelugsok kenagdi, owoy sinugù di anì igsaan di Maldékiyu i sa pesuwan di egkebukul.

⁶Huenan di, mig-angay Hatak i diyà si Maldékiyu diyà sa duwangen sa menuwa diyà sa isaluwan sa bengawan sa metolol dalesan sa datù. ⁷Hê, tinulon i Maldékiyu diyà kenagdi sa langun nebaelan di owoy sa kedoo sa pilak igpasad i Haman ibegay diyà sa taguan pilak sa datù asal meimatayan sa langun etaw Hudiyu.

⁸Binegayan i Maldékiyu ma Hatak i sa kalatas sinulatan sa igsugù sa datù sa igpetiig diyà sa menuwa Susa denu sa egoh di meimatayan sa medoo Hudiyu. Inikagiyan i Maldékiyu ma anì ipehaa di diyà si Istél

owoy anì selepangen di ma diyà kenagdi sa medoo mebaelan, owoy sinugù di ma Istél i anì mangay pehiduhidu diyà sa datù anì mehiduwan sa datù ma sa medoo etaw Hudiyu дума i Istél.

9Agulé mig-angay Hatak i egtulon diyà si Istél sa langun inikagi i Maldékiyu diyà kenagdi. 10Agulé pinepelikù i Istél dema Hatak i diyà si Maldékiyu, owoy iya sa igpeikagi di, guwaen di, 11“Netiigan sa langun etaw diyà sa nesakupan sa kedatuan i Asuliyu meimatayan sa muni dé etaw egpedapag diyà sa datù, maama ataw ka bayi, asal endà igpeumow di duu. Iya sa uledin di. Dodoo amuk itinudù sa datù sa tuked di bulawan diyà sa etaw, endà doo meimatayan di. Na, apiya aken, segebulan dé sa lugay sa datù endà migpeumow kenak.”

12Hê, egoh i Maldékiyu netulonon sa inikagi i Istél, 13iya sa kagi di egsagbì ipetulon di diyà si Istél, guwaen di, “Yaka egpenemdem duu amuk kuna daa sa mealukan diyà sa langun дума ko etaw Hudiyu danà ko eg-ugpà diyà sa metolol dalesan sa datù. 14Apiya di pa endà umikagi ka diyà ini i gai, dumuen doo sa liyu tumabang anì mealukan sa medoo Hudiyu. Dodoo amuk endà umikagi ka, mekesugsug ka owoy sa medoo дума telahadi ko. Dodoo petow

ki daa iya kéen sa pesuwan ko migkebooy anì mealukan ko sa medoo дума ko etaw Hudiyu.”

15Agulé igpeikagi i Istél dema diyà si Maldékiyu, guwaen di, 16“Angay ko setipon sa langun Hudiyu diyà siini menuwa Susa owoy peulan yu sa kekaen yu anì sumimbà yu daa denu kenak. Yoko egkaen na owoy yoko eg-inem ma taman telu agdaw owoy telu gesigep. Hediya ma, peulanan ku owoy sa medoo bayi egsugùsuguen ku sa kekaen ké anì sumimbà ké daa. Amuk meubus iya wé, umangay a dé diyà sa datù, apiya di pa meketipay a diyà sa uledin di. Maen dé amuk meimatayan a.”

17Agulé miglegkang Maldékiyu i owoy pinangunutan di sa inikagi i Istél.

Ini Sa Egoh I Istél Migpegeni Diyà Si Datù Asuliyu

5 1Na, egoh di neuma sa ketelu di agdaw, igluhub i Istél sa ginis booy owoy mig-angay egtigdeg diyà sa luwang sa metolol dalesan datù diyà sa taengan sa bangkù sa datù. Egoh iya, egpenuu Datù Asuliyu i diyà sa metolol bangkù di eg-isalu diyà sa bengawan sa metolol dalesan di. 2Hê, egoh sa datù mighaa si Booy Istél migtigdeg diyà sa

luwang sa metolol dalesan di, netuuwan diyà kenagdi owoy igpetodò di ma diyà kenagdi sa pulu tuked di bulawan. Huenan di, migpedapag Istél i owoy inamis di sa pulu sa tuked.

3Agulé inigsaan sa datù Istél i, guwaen di, “Ngadan sa ungayà ko, o Booy? Ikagi ko daa sa egpegeniyen ko enù ka ibegay ku diyà keniko, apiya baed pa siini kedatuan ku.”

4Migsagbì Istél i, guwaen di, “Amuk meiyap ka, o Datù, angay yu kani si Haman diyà sa kenà ku enù ka duen sa kaenen tinapay ku atang niyu.”

5Hê, mig-ikagi sa datù diyà sa medoo egsugùsuguen di, guwaen di, “Angay yu Haman na mapes anì mepangunutan ké sa ungayà i Istél.” Agulé mig-angay sa datù owoy si Haman egkaen diyà sa kaenen tinapay i Istél. 6Na, ligò da eg-inem sa wain, mig-igsà dema sa datù diyà si Istél, guwaen di, “Ngadan sa ungayà ko? Ikagi ko dé sa egpegeniyen ko enù ka ibegay ku diyà keniko apiya sa baed pa siini kedatuan ku.”

7Migsagbì Istél i, guwaen di, “Ini sa egpegeniyen ku. 8Amuk tuu sa egoh ko egketuuwan diyà kenak owoy amuk egkeanggan ka megay sa pegenyen ku, enggaten ku dema kiyu si Haman simag mahapun kumaen diyà sa kenà ku. Iya pa sa egoh ku tumulon diyà keniko sa ungayà ku.”

**Ini Sa Egoh I Haman
Egpenemdem Mimatay
Si Maldékiyu**

9Na, egoh iya wé agdaw, egkeanggan Haman i eglauun kedu diyà sa kenà da egkaen. Dodoo egoh di mighaa si Maldékiyu diyà sa bengawan sa metolol dalesan sa datù, tigtu egbulit Haman i enù ka endà egtigdeg Maldékiyu i owoy endà ma eg-adatan di duu Haman i. 10Dodoo linegen i Haman daa sa pedu di egoh di miglikù diyà sa kenà di. Hê, egoh di migtebow, igpeumow di sa medoo loyuk di owoy sa sawa di si Silis. 11Agulé igpeoldòlò di diyà kenagda sa medoo langun taman di owoy sa medoo anak di maama owoy sa egoh di egketuuwan gaa sa datù diyà kenagdi owoy sa egoh sa datù migpehagtagaw sa gelal di diyà sa gelal sa medoo liyu kaunutan.

12Mig-ikagi ma, guwaen di, “Beken iya daa, enù ka aken daa sa inenggat i Booy Istél duma sa datù migkaen egoh giina diyà sa kenà di. Owoy igsasà di dema aken anì dumuma a sa datù kumaen diyà sa kenà di simag. 13Apiya di pa langun iya wé, endà doo egpekebegay di kekeanggan diyà kenak amuk tapay doo hauwen ku siedò etaw Hudiyu si Maldékiyu sa sebaen kaunutan egpenuu diyà sa

bengawan sa metolol dalesan sa datù.”

14Agulé mig-ikagi sa sawa di si Silis owoy sa medoo loyuk di, guwaen da diyà kenagdi, “Maen di ya endà egbael ka sa atang kenà mitin? Mepion amuk duwa pulù owoy telu kamitelu sa kehagtaw di. Amuk sumimag pegeni ko diyà sa datù anì bitinen Maldékiyu i. Amuk hediya, meanggan ka umunut diyà sa datù kumaen amuk mahapun simag.” Hê, netuuwan Haman i diyà sa inikagi da. Huenan di, igsugù di igpebael sa atang kenà mitin.

**Ini Sa Egoh I Datù Asuliyu
Migpedakel Si Maldékiyu**

6 1Na, egoh iya wé sigep endà egpeketudug Datù Asuliyu i. Huenan di, igpekuwa di sa libelu sinulatan sa medoo gugud denu sa egkebaelan diyà sa kedatuan di, owoy igpebasa di anì dinegdinegen di. 2Iya ma sa nebasa da sa gugud denu sa egoh i Maldékiyu migtulon denu si Bigtan owoy si Tilis sa egoh da migpenemdem mimatay hedem si Datù Asuliyu, apiya di pa kagda sa duwa egsugùsuguen tegebantay bengawan sa bilik di. 3Agulé mig-igsà sa datù, guwaen di, “Ngadan sa untung igbegay ta diyà si Maldékiyu danà ini i mepion binaelan di diyà kenak?”

Hê, migsagbì sa medoo egpekelugsok kenagdi, guwaen da, “Endà pa duen di, o Datù.”

4Mig-igsà dema Datù Asuliyu i, guwaen di, “Duen pa sa kaunutan dalem sa metolol dalesan ku?”

Hê, egoh iya, magtu pelà Haman i eg-awuh diyà sa duwangen sa metolol dalesan enù ka angayen di megeni diyà sa datù mimatay si Maldékiyu diyà sa bitinan igpetapay di. 5Huenan di, migsagbì sa medoo egpekelugsok kenagdi, guwaen da, “O Datù, dahini dé Haman i diyà sa luwang dalesan ko.”

Agulé mig-ikagi sa datù, guwaen di, “Peawuh yu anì mangay dini.” 6Agulé egoh i Haman mig-awuh, inigsaan sa datù, guwaen di, “Ngadan sa mepion baelan ku diyà sa etaw egkeiyapan ku kumedakel?”

Na, iya sa penemdem i Haman kagdi sa egkeiyapan sa datù kumedakel. 7Huenan di, migsagbì, guwaen di, “Ini sa mepion kebael ko diyà sa etaw egkeiyapan ko kumedakel. 8Pekuwai ko sa kegal ko owoy sa kudà ko épê umbay-umbay sa atung egkudaan ko. 9Agulé sugui ko diyà sa sebaen kaunutan ginelal ko anì ipekegal di diyà iya wé etaw sa kegal datù owoy anì pekudaen di ma diyà sa kudà ko, agulé agaken di tumimbul diyà siini uwang menuwa. Ligò da eg-ipanaw, petaled umikagi sa

etaw nekehuna diyà kenagdi, guwaen di, 'Ini sa baelan diyà sa etaw egkeiyapan sa datù kumedakel.' ”

10Agulé mig-ikagi sa datù diyà si Haman, guwaen di, “Na, angay ko dé mapes sa kawal ku owoy sa kudà ku ma. Baeli ko diyà si Maldékiyu sa etaw Hudiyu sa langun inikagi ko. Hauwen ko kagdi egpenuu diyà sa bengawan sa metolol dalesan ku. Tigtu baeli ko langun iya wé inikagi ko.”

11Huenan di, kinuwa i Haman sa kawal owoy sa kudà ma, agulé igpekawal di diyà si Maldékiyu owoy pinekudà di ma. Hê, inagak di egtimbul diyà sa uwang menuwa ligò di egpetaled eg-ikagi, guwaen di, “Ini sa egbaelan diyà sa etaw egkeiyapan sa datù kumedakel.”

12Agulé egoh di neubus, migpelikù dema Maldékiyu i diyà sa bengawan sa metolol dalesan sa datù. Dodoo migpetéél miglikù Haman i owoy linimunan di sa palas di danà di tigtu nemalaan. 13Agulé tinulonon di sa sawa di owoy sa langun loyuk di denu sa medoo nebaelan. Hê, mig-ikagi sa sawa di owoy sa medoo tegetabang di, guwaen da, “Egtabantabanan i Maldékiyu dé kuna. Kagdi sa etaw Hudiyu, huenan di endà melugpì ko duu, dodoo kuna polo sa melugpì di.” 14Na, ligò da egseolomoy

pelà, migtebow sa medoo egsugùsuguen sa datù owoy pinetéél da mig-uwit Haman i eg-angay diyà sa kenà i Istél egtapay sa kaenen atang diyà sa datù owoy si Haman.

Ini Sa Egoh I Datù Asuliyu Migpebitin Si Haman

7 1Na, neuma dé sa keduwa di gulê mig-angay Datù Asuliyu i owoy si Haman egkaen sa kaenen tinapay i Booy Istél. 2Egoh da telibubu eg-inem sa wain, inigsaan sa datù dema Istél i, guwaen di, “O Booy Istél, ngadan sa tigtu ungayà ko? Ikagi ko dé enù ka ibegay ku diyà keniko sa egpegeniyen ko, apiya sa baed pa siini kedatuan ku.”

3Agulé migsagbì Booy Istél i, guwaen di, “O Datù, amuk tigtu ka egketuuwan diyà kenak owoy amuk meiyap ka megay sa egpegeniyen ku, ini sa ungayà ku aluki ko aken owoy sa medoo дума ku. 4Enù ka aken owoy sa medoo дума ku dinagang anì meimet ké meimatayan. Amuk dinagang ké ma daa anì mebaluy ké udipenen, endà dé suméléken a mogo keniko denu iya wé kepealuk ké diyà keniko. Dodoo buyu ké dé polo meimet medaetan.”

5Agulé mig-igsà Datù Asuliyu i diyà si Booy Istél, guwaen di, “Ngadan di etaw sa egpenemdem egbael iya wé

diyà keniyu? Kenà di dé ini egoh di?”

⁶Migsagbì Istél i, guwaen di, “Iya sa kuntelà ké siini etaw tegebael medaet si Haman.”

Hê, tigtu nelimedangan Haman i diyà sa taengan sa datù owoy sa booy. ⁷Agulé tigtu egbulit sa datù, hê migtigdeg owoy migsalid diyà sa kenà da egkaen mig-angay diyà sa duwangen sa metolol dalesan di. Dodoo migpetangtang Haman i anì pehiduhidu diyà si Booy Istél, enù ka netiigan di sa penemdem sa datù migtamay kenagdi. ⁸Agulé migpelikù sa datù kedu diyà sa duwangen sa metolol dalesan di eg-angay diyà sa bilik kenà da eg-inem wain. Hê, egoh di migtebow, hinaa di Haman i eglagkeb diyà sa bangkù i Istél. Huenan di, egbulit eg-ikagi sa datù, guwaen di, “Duen dema sa medaet egbaelan siini maama diyà sa booy sawa ku diyà sa taengan ku diyà sa metolol dalesan ku?” Hê, egoh sa datù mig-ikagi iya wé, linimunan sa medoo egsugùsuguen di sa palas i Haman.^g

⁹Agulé mig-ikagi Halbona i sa sebaen egpekelugsok diyà sa datù, guwaen di, “Duen sa bitinan igpebael i Haman diyà dapag sa dalesan di anì bitinen di hedem Maldékiyu i sa

mig-aluk keniko, o Datù. Owoy duwa pulù owoy telu kamitelu sa kehagtaw di.”

Agulé migsugù sa datù, guwaen di, “Si Haman polo sa bitin yu dutu.” ¹⁰Huenan di, binitin da Haman i diyà sa bitinan igpebael di atang bitinan di hedem si Maldékiyu. Agulé anag-anag ma dé nekedan sa kebulit sa datù.

Ini Sa Egoh I Datù Asuliyu Migtabang Sa Medoo Hudiyu

8 ¹Na, egoh iya ma dé agdaw, igbegay i Datù Asuliyu diyà si Booy Istél sa medoo langun taman i Haman sa egkuntelà diyà sa medoo Hudiyu. Agulé mig-angay ma egtaeng Maldékiyu i diyà sa datù, enù ka eg-ikagi Istél i diyà sa datù denu sa egoh di duma telahadi di Maldékiyu i. ²Hê, linaun sa datù sa tising di sa atung igtandà di amuk egpetuuwen di sa kagi di owoy igbegay di diyà si Maldékiyu, enù ka hinawì di diyà si Haman. Agulé igpeipat i Istél ma diyà si Maldékiyu sa medoo tapay langun taman i Haman.

³Agulé mig-ikagi dema Istél i diyà sa datù. Miglagkeb diyà sa taengan di owoy egsinegaw enù ka egpehiduhidu anì endà mekelagbas sa tapay medaet penemdem i Haman tugod i

^g 7:8 Linimunan da sa palas di enù ka iya sa tandà di buyu meimatayan.

Agag denu sa egoh di meimatayan sa medoo Hudiyu. 4Hê, igpetodò sa datù sa pulu sa tuked di bulawan diyà si Istél, huenan di migtigdeg diyà sa taengan di. 5Owoy mig-ikagi, guwaen di, “O Datù, amuk egketuuwan ka diyà kenak owoy amuk nekesugat ini i diyà sa penemdem ko owoy amuk egkeiyapan ko ma, baeli ko sa sebaen ma uledin anì endà meketuu sa igsugù i Haman anak i Hamedata tugod i Agag denu sa egoh di meimatayan sa langun etaw Hudiyu diyà sa nesakupan sa kedatuan ko. 6Enù ka endà meketigkel a amuk dumuen siini dakel sugrug mebaelan diyà sa medoo duma ku, owoy endà ma meketigkel a amuk meimet mematay sa langun duma telahadi ku.”

7Agulé mig-ikagi Datù Asuliyu i diyà si Booy Istél owoy diyà si Maldékiyu sa etaw Hudiyu, guwaen di, “Taa yu, igpebitin ku dé Haman i owoy igbegay ku ma diyà si Istél sa medoo langun taman di danà sa medaet penemdem di diyà sa medoo etaw Hudiyu. 8Dodoo endà dé mepelumanan sa uledin amuk igpeépê dé diyà sa ngadan sa datù owoy amuk netandaan dé sa laned tising di. Dodoo mebaluy ma doo amuk sumulat yu sa ungayà yu denu sa medoo Hudiyu owoy peépéi yu diyà

sa ngadan sa datù owoy tandai yu ma sa laned tising di.”

9Hê, inumow i Maldékiyu sa langun atung tegesulat sa datù egoh sa keduwa di pulù owoy telu agdaw diyà sa ketelu di gebulan sa pinengadanan da Siban. Igsulat da sa langun igsugù i Maldékiyu diyà sa medoo etaw Hudiyu owoy diyà sa medoo kaunutan owoy diyà sa medoo ulu-ulu diyà sa melatuh duwa pulù owoy pitu pelubinsiya kedu diyà sa tanà Indiya denu tebowon agdaw taman sa tanà Itiyopiya denu salepan agdaw. Igsulat da sa igsugù di diyà sa ukit kesulat sa uman sebaen pelubinsiya owoy diyà sa munoy kagi sa langun balangan etaw, owoy igsulat da ma diyà sa medoo Hudiyu diyà sa ukit kesulat sa hagda munoy kagi. 10Igpéépê i Maldékiyu sa langun sulat diyà sa ngadan i Datù Asuliyu owoy tinandaan di ma sa laned tising sa datù. Agulé igpeuwit di diyà sa medoo atung tegesugkow kagi owoy migkudà da diyà sa medoo metéél kudà sa datù.

11Na, danà iya wé uledin sa datù, mebaluy mesetipon sa medoo Hudiyu diyà sa uman sebaen menuwa da anì umingat da. Amuk duen sa etaw, sumalà dé sa balangan etaw ataw ka sumalà dé sa keduwan di, amuk egkelukuy epgengayaw diyà sa etaw Hudiyu, mebaluy ma sumulì da owoy imatayan da sa

egpengayaw kenagda. Mebaluy imeten da imatayan sa kuntelà da lapeg sa medoo bayi owoy sa anak da, owoy tepelen da ma sa medoo langun taman da. ¹²Iya sa agdaw egoh di meketuu siini uledin diyà sa nesakupan sa kedatuan i Asuliyu sa kesepulù di owoy telu agdaw diyà sa kesepulù di owoy duwa gebulan sa pinengadanan da Adal.^h

¹³Siglapinay sa kalatas sinulatan igpeuwit da diyà sa langun pelubinsiya owoy ipetiig da ma diyà sa langun balangan etaw, anì meketapay sa medoo Hudiyu anì sumulì da diyà sa medoo kuntelà da amuk meuma iya wé agdaw. ¹⁴Na, danà sa igsugù sa datù, huenan di migpetéél eg-ipanaw sa medoo migkudà atung tegesugkow kagi, owoy igpetiig da ma sa uledin diyà sa menuwa Susa sa menuwa sa datù.

¹⁵Agulé egoh i Maldékiyu miglaun kedu diyà sa kenà sa datù, tapay doo migkegal sa kegal datù dinggung owoy mebulà, owoy duen ma sa sebaen lapin kegal di buhahaw binaelan inay lino, owoy igluhub di ma sa metolol sayap bulawan. Egoh sa medoo etaw tegeSusa mighaa kenagdi, egpetibos da danà da egkeanggan temù. ¹⁶Owoy tigtu

egkeanggan sa medoo etaw Hudiyu owoy egkepion sa pedu da owoy meadatan da ma.

¹⁷Na, diyà sa langun pelubinsiya owoy diyà sa langun menuwa ma, sumalà dé sa kenà da egbasa sa uledin sa datù, egkeiyap sa medoo Hudiyu owoy migpista da ma danà sa kekeanggan da. Owoy duen ma liyu etaw migpebaluy etaw Hudiyu enù ka egpesu da diyà kenagda.

Ini Sa Egoh Sa Medoo Hudiyu Mig-imatay Sa Medoo Kuntelà Da

(Istél 9:1–19)

9 ¹Na, egoh di neuma sa kesepulù di owoy telu agdaw diyà sa kesepulù di owoy duwa gebulan sa pinengadanan da Adal, neketuu dé sa uledin sa datù. Iya sa agdaw egoh sa medoo kuntelà sa etaw Hudiyu egkelukuy mimatay kenagda, dodoo kagda polo sa tinabanan sa medoo Hudiyu. ²Nesetipon sa medoo Hudiyu diyà sa langun menuwa da diyà sa nesakupan sa kedatuan i Asuliyu anì pengayawen da sumalà dé sa etaw egkelukuy mael medaet diyà kenagda. Nelimedangan sa langun etaw, huenan di endà duen sa etaw mekeatu diyà kenagda. ³Na, sa

^h 8:12 Iya ma sa agdaw igpasad i Haman sa egoh di meimatayan sa langun etaw Hudiyu. Haa ko Istél 3:13.

langun ulu-ulu diyà sa medoo pelubinsiya owoy sa medoo kaunutan sa datù owoy sa medoo salu di ma, tinabangan da ma sa medoo Hudiyu enù ka anan da nelimedangan diyà si Maldékiyu. ⁴Enù ka épê tigtu mapulù gelal Maldékiyu i diyà sa metolol dalesan sa datù owoy nekeseluh ma sa lalag di diyà sa langun pelubinsiya nesakupan sa kedatuan i Asuliyu, owoy egkeumanan ma sa egkegaga di.

⁵Huenan di, egoh di neuma iya wé agdaw, tinigbas sa medoo Hudiyu sa langun kuntelà da. Inimatayan da kagda imet owoy egbaelan da sumalà dé sa ungayà da diyà sa etaw egkelepuh kenagda. ⁶Apiya diyà sa menuwa Susa sa menuwa sa datù daa, lima latuh geetaw doo sa inimatayan da. ⁷⁻¹⁰Nekelapeg ma inimatayan da sa sepulù anak i Haman anak i Hamedata sa egkuntelà diyà sa medoo Hudiyu. Iya sa ngadan da si Palsandata, si Dalepon, si Aspalta, si Polata, si Adaliya, si Alidata, si Palemasta, si Alisayi, si Alidayi owoy si Baisata. Dodoo endà tinepel da duu sa medoo langun taman da.

¹¹Na, egoh iya ma dé agdaw, tinulon da diyà sa datù sa kedoo etaw neimatayan diyà sa menuwa Susa. ¹²Agulé mig-ikagi sa datù diyà si Booy Istél, guwaen di, “Diyà siini menuwa Susa, inimatayan sa medoo Hudiyu sa lima gatus

geetaw lapeg sa sepulù anak i Haman. Amuk hediya, ngadan kéen sa binaelan da diyà sa medoo liyu pelubinsiya? Na, ngadan sa ungayà ko pa, enù ka ibegay ku doo diyà keniko? Ngadan pa sa liyu egpegeniyen ko, enù ka mebegayan ka doo?”

¹³Migsagbì Istél i, guwaen di, “O Datù, amuk meiyap ka, pandayà ko dé sa medoo Hudiyu diyà sa menuwa Susa anì baelan da dema simag sa éhê binaelan da ini egoh di. Owoy pebitini ko ma sa sepulù anak i Haman nematay.”

¹⁴Huenan di, pinangunutan sa datù sa pinegeni i Istél owoy igsugù di ma ipebitin sa sepulù anak i Haman nematay diyà sa menuwa Susa. ¹⁵Agulé egoh sa kesepulù di owoy epat agdaw diyà sa pinengadanan da bulan Adal, nesetipon dema sa medoo Hudiyu diyà sa menuwa Susa owoy inimatayan da dahiya sa telu latuh geetaw. Dodoo endà tinepel da duu sa langun taman sa medoo inimatayan da.

¹⁶Na, sa medoo etaw Hudiyu diyà sa medoo liyu pelubinsiya nesakupan sa kedatuan i Asuliyu, nesetipon da ma anì umingat da. Kinedanan da sa medoo kuntelà da danà da mig-imatay sa pitu pulù owoy lima ngibu geetaw egkelepuh kenagda. Dodoo endà tinepel da duu sa langun taman sa medoo inimatayan da. ¹⁷Iya sa binaelan da egoh sa kesepulù di

owoy telu agdaw diyà sa pinengadanan da bulan Adal. Agulé egoh sa kesepulù di owoy epat agdaw diyà iya wé bulan, mig-etud da owoy binaelan da sa agdaw kepista da danà sa kekeanggan da. ¹⁸Dodoo sa medoo Hudiyu diyà sa menuwa Susa, inimatayan da sa medoo kuntelà da egoh sa kesepulù di owoy telu agdaw owoy sa kesepulù di owoy epat agdaw.

Agulé egoh sa kesepulù di owoy lima agdaw, mig-etud da ma owoy migbael da sa agdaw kepista da danà sa kekeanggan da. ¹⁹Huenan di, sa medoo Hudiyu eg-ugpà diyà sa medoo diisek menuwa, egpista da ma diyà sa kesepulù di owoy epat agdaw diyà sa pinengadanan da bulan Adal owoy egsebegayay da ma sa kaenen danà sa kekeanggan da.